

У ШКОЛУ — ПА ВЕДЫ...

Больш — не заўсёды лепш

— Негатыўная гнятлівая атмосфера ў школе мае для псіхічнага і псіхалагічнага здароўя дзіцяці вышэйшае значэнне, — падкрэслівае **намеснік дырэктара Інстытута псіхалогіі БДПУ Сяргей ЖАРБЦОЎ**. — Значэнне для эмацыянальнага стану мае ўсё: як дзіця адчувае сябе ў дзіцячым калектыве, як складаюцца яго стасункі з педагогамі, як ён успрымае вучэбны матэрыял, наколькі ўпэўнена сябе адчувае, баіцца ці не баіцца памыліцца? На жаль, але тое, што адбываецца ў класе, вызначаецца, найперш, псіхалагічным станам настаўніка. І калі кіраўніцтва школы падтрымлівае аптымізм, азарт педагога, яго нестандартныя формы работы — гэта адно, а калі ў рабоце дамінуюць нейкія фармальныя аспекты — гэта ўжо зусім іншае. Вымушаны канстатаваць, што ў сучасных школах стала зашмат фармалізму, 3-за якога настаўніку няма калі думаць пра псіхалагічны стан дзіцяці ці пра тое, як цікава прывесці ўрок. Галоўнае — запойніць паперкі, каб не атрымаць наганяй! Увогуле прынцып «больш — заўсёды лепш» у педагогіцы не працуе. Фактычна ў сярэдняй і старшай школе мы назіраем, як настаўнікі вядуць барацьбу за свой прадмет. Прычым кожны лічыць сваю дысцыпліну галоўнай. І разважаюць прыкладна так: чым больш я задаю на дом, тым больш дзіця будзе ведаць, а значыць, і паспяховаць у іх будзе лепшая. Гэта вялікая памылка!

Вуснае ацэньванне або адзнакі?

Начальнік арганізацыйна-аналітычнага ўпраўлення Нацыянальнага інстытута адукацыі Лілія КУЗНЯЦОВА лічыць бяспрэчным дасягненнем нашай сістэмы адукацыі ўвядзенне ў пачатковай школе безадзнакавага навучання. На дадзены момант увогуле без адзнак навучаюцца вучні першых і другіх класаў. А ў трэціх і чацвёртых — не выстаўляюцца адзнакі па «выяўленчым мастацтвам», «працоўным навучанням», «музыцы» і «фізічнай культуры». У сярэдніх класах таксама не выстаўляюцца адзнакі па прадметах «Айчынная і сусветная мастацкая культура» і «Асновы бяспекі жыццядзейнасці».

Аб'ёмы хатніх заданняў знаходзяцца цалкам на сумленні настаўнікаў.

Трэба патлумачыць, што пры безадзнакавым навучанні ў пачатковай школе праца дзіцяці ацэньваецца не ў балах, а ў выглядзе разгорнутага ацэннага сужэння, якое дае педагог. Таму гуманістычны патэнцыял такой ацэнкі намнога вышэйшы. Да таго ж безадзнакавае навучанне дазваляе дзецям не бачыць адзін у адным «выдатнікаў» і «двоечнікаў», «серадніх» і «харашыстаў». Пасля завяршэння эксперымента па апрабаванні безадзнакавага навучання вучняў трэціх і чацвёртых класаў, які праводзіўся ў 2008—2012 гадах, была зроблена выснова, што навучэнцы якасна засвойваюць змест урокаў, у іх паніжаны ўзровень трывожнасці, яны не баяцца памыліцца, і, самае галоўнае, у гэтых навучэнцаў сфарміраваліся ўнутраныя матывы да вучэбнай дзейнасці.

«У некаторых еўрапейскіх краінах безадзнакавае навучанне практыкуецца да сёмага класа, і калі б вырашэнне гэтага пытання залежала ад мяне, я таксама распаўсюдзіла б яго і на старэйшыя класы, — канстатуе Лілія Кузняцова. — Але за выстаўленне адзнак сваім дзецям выступаюць бацькі, прычым многія жадаюць, каб зразумелы ім адзнакі пачалі выстаўляць ужо ў першым класе».

Загадчыца лабараторыі праблем здароўя дзіцяці і падлеткаў РНПЦ «Маці і дзіця» Маргарыта ДЗЕВЯЛТОЎСКАЯ паведаміла, што медыкі часта сутыкаюцца з дзецьмі, якія ў сям'і атрымліваюць моцную ўстаноўку на лідарства. Гэта адбываецца яшчэ да пачатку школьнага жыцця, але ў кожнага — свае інтэлектуальныя і эмацыянальныя магчымасці і здольнасці, і калі раптам высвятляецца, што дзіця ў вучобе не адпавядае чаканням бацькоў, у яго адбываецца неўратызацыя. Такія дзеці яксонца вучацца, нават па начах, моцна перажываюць, калі атрымліваюць «дзвятыку». Ёсць дзеці, якія вучацца толькі для таго, каб парадаваць сваіх бацькоў, яны баяцца сустрэць неадарэнне з боку маці ці бацькі, баяцца быць «адбракаванымі». Даволі істотная колькасць звяртаў да школьнага псіхолага звязана менавіта з ацэнна-адзнакавай дзейнасцю.

— Трэба слухаць і чуць сваіх дзяцей. І калі дзіця ўжо на трэці дзень вучобы ў першым класе кажа, што не хоча ісці ў школу, трэба сесці з ім і паразмаўляць, даведацца пра прычыны, знайсці матывы, — папярэджвае Лілія Кузняцова. — Інакш усе адзінаццаць гадоў вучобы могуць ператварыцца для яго ў пакуты. Бацькам трэба рабіць

выбар паміж здароўем дзіцяці і імкненнем даць ім адукацыю любой цаной. Яны не павінны прад'яўляць да свайго дзіцяці завышаныя патрабаванні. Трэба адэкватна ацэньваць яго магчымасці.

Школьная дыета — супраць сямейных традыцый

Трэба мець на ўвазе, што нават той жа гастрый часта мае псіхасаматычную прыроду. Але медыкі катэгарычна нязгодныя са сцвярджэннем, што дзеці «зарабляюць» гастрый у школе. І прыводзяць у якасці доказу наступныя аргументы: калі ў 2006 годзе захворванні страўнікава-кішачнага тракту займалі ў структуры дзіцячай захваральнасці другое месца, то сёння яны перамясціліся на пятае-шостае месца ва ўсіх узроставых групах дзіцячага насельніцтва. Маргарыта Дзевялтоўская лічыць, што гэта заслуга, найперш, школьнага харчавання, таму што мадэль сямейнага харчавання вельмі часта «кульгае» — менавіта па прычыне нездаровых традыцый у харчаванні, якія ўласцівыя многім сем'ям, усё часцей у дзіцяці і падлеткаў дыягнастуецца метабалічны сіндром. Павышэнне артэрыяльнага ціску і ўзроўню глюкозы ў крыві, залішняя вага цела — найважнейшыя праблемы для падростаючага пакалення.

— Перавага школьных абедаў — у іх дыетычным характары: адсутнасці камбітушчой (усё для дзіцяці гатуецца толькі на сметанковым масле), вырабаў у фрыцюрцы, касцяных булёнаў, вострых прыправаў (такіх, як перац

і хрэн), а таксама воцату і прадуктаў з яго выкарыстаннем, тлустых гатункаў мяса, — падкрэслівае **загадчыца аддзялення гігіены дзіцяці і падлеткаў Рэспубліканскага цэнтру гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя Ала МАЛАХАВА**. — Да таго ж у дзіцячым харчаванні выкарыстоўваюцца зберагалыя метады апрацоўкі ежы — тушэнне, варэнне, гатаванне на пару. Акрамя таго, забаронена выкарыстанне шкідных для здароўя прадуктаў — чыпсаў, салодкіх газаваных напояў, закусачных агароднінны і рыбных кансерваў. Харчаванне дзецям трэба 4—5 разоў на дзень. Ці многія з бацькоў забяспечваюць сваім дзецям рэгулярнае і рацыянальнае харчаванне?

Змена мэблі ў школах: замест сталёў у пачатковых класах цяпер выкарыстоўваюцца парты. Гэта больш «здоровая» мэбля, якая рэгулюецца і дапамагае правільна вытрымліваць адлегласць паміж сталом і вучнем падчас работы. Плюс у пачатковай школе ў класных пакоях з'явіліся канторкі, якія дазваляюць дзецям падчас навучальнага працэсу займацца стаячы і знімаць статычнае напружанне. Гэта важна для прафілактыкі парушэнняў у касцёва-мышачнай сістэме, пры ўзнікненні скаліёзу і парушэнняў паставы. Выкарыстанне канторак становіць адбываецца і на зрок, таму што дзіця, карыстаючыся такой мэбляй, глядзіць на напісанае на дошцы, але з іншай адлегласці, паколькі яны размяшчаюцца ў класе або недзе ззаду, або збоку, але такім чынам, каб не перашкаджаць іншым вучням. Знаходзіцца за канторкай можна пры жаданні ад пяці да пяцінаццаці хвілін. Патрапіць туды можна як па ўласным жаданні, так і па запрашэнні настаўніка. Вось толькі медыкі заўважаюць, што ў некаторых школах настаўнікі выкарыстоўваюць канторкі як падстаўкі для кветак. Мякка кажучы, не зусім па іх прызначэнні...

Ёсць у медыкаў і прэтэнзіі да падрыхтоўкі будучых настаўнікаў. Яны лічаць, што маладыя педагогі маюць вельмі цямянае ўяўленне пра тое, як грамадства ў класе рассяджаецца дзіцяй, пра многія псіхалагічныя аспекты, у тым ліку і пра аб'ёмы хатніх заданняў, якія павінны адпавядаць фізіялагічным магчымасцям іх вучняў.

Надзея НІКАЛАЕВА.
nikalaeva@vziazda.by

Марш за канторку!

Марш за канторку!

Сур'ёзнай праблемай для падростаючага пакалення з'яўляецца і гіпадынамія. Недастатковая рухальная актыўнасць не задавальняе біялагічныя патрэбы дзіцяці, якое расце, і, як вынік, яго арганізм не насычаецца іх след кіслародам. Праблему дэфіцыту рухальнай актыўнасці дзіцяці не могуць вырашыць і школьныя ўрокі фізкультуры, паколькі адзін урок задавальняе патрэбу дзіцяці ў рухальнай актыўнасці толькі на 11%.

Сур'ёзна церпіць за гады навучання ў школьнікаў і зрок: калі ў 2006 годзе праблемы з ім назіраліся ў 9 працэнтаў школьнікаў, то ў 2015 годзе іх доля дасягнула ўжо 14 працэнтаў. А вось з паставай сітуацыя палепшылася: у апошнія гады доля дзіцяці з адхіленнямі ў развіцці пазваночніка трымалася на ўзроўні 8% (у 2006 годзе было 9%). Галоўную ролю ў гэтым адыграла

навучанне ва ўсіх «Школах юных» — бясплатнае.

Надзея НІКАЛАЕВА.
nikalaeva@vziazda.by

«Школы юных» адкрываюць новы адукацыйны сезон у Беларускай дзяржаўнай універсітэце.

У гэтым годзе да вялікай універсітэцкай сям'і «Школ юных» далучыліся «Школа юнага хіміка» і «Школа будучага лагіста-міжнародніка». Слухачамі «Школ юнага хіміка» могуць стаць вучні 7—11 класаў агульнаадукацыйных школ, ліцэяў і гімназій. У «Школу будучага лагіста-міжнародніка», якая дзейнічае на факультэце міжнародных адносін, запрашаюць вучняў 10—11 класаў. Галоўная яе задача заключаецца ў прафесійнай арыентацыі абітурыентаў, якія плануюць кар'еру ў сферы міжнароднай лагістыкі. Таксама на ФМА адзінаццацікласнікі могуць прайсці навучанне ў «Школе будучага мятніка».

Нагадаем, што ў вядучай ВНУ краіны працуюць школы юных біёлагаў (для вучняў 9—11 класаў), географіў, геалагаў і краязнаўцаў (для вучняў 7—11 класаў), вочна-завочная фізіка-матэматычная школа пры фізічным факультэце (для вучняў выпускных класаў), «Школа юнага матэматыка» пры механіка-матэматычным факультэце (для вучняў 5—11 класаў), «Школа юных матэматыкаў і інфарматыкаў» у «ЮНІЦэнтр-XXI» і вочна-завочная школа па матэматыцы і інфарматыцы для вучняў 5—11 класаў пры факультэце прыкладнай матэматыкі і інфарматыкі.

Вучняў 6—11 класаў запрашае «Школа юных гісторыкаў» пры гістарычным факультэце, а вучняў 9—11 класаў — «Школа юнага філосафа» на факультэце філасофіі і сацыяльных навук.

«Школа радыёфізіка» пры факультэце радыёфізікі і камп'ютарных тэхналогій і «Школа маладога журналіста» пры Інстытуце журналістыкі разлічаны на адзінаццацікласнікаў.

Для таго каб ахапіць школьнікаў з усіх рэгіёнаў краіны, БДУ таксама актыўна пашырае сваю адукацыйную прысутнасць у сетцы інтэрнэт. У ВНУ працуюць дыстанцыйныя курсы для старшакласнікаў па паглыбленым вывучэнні гісторыі і матэматыкі.

Навучанне ва ўсіх «Школах юных» — бясплатнае.

Надзея НІКАЛАЕВА.
nikalaeva@vziazda.by

Бесплатная альтэрнатыва рэпетытарству

Бесплатная альтэрнатыва рэпетытарству

Бесплатная альтэрнатыва рэпетытарству

Бесплатная альтэрнатыва рэпетытарству

Бесплатная альтэрнатыва рэпетытарству

Бесплатная альтэрнатыва рэпетытарству

Бесплатная альтэрнатыва рэпетытарству

Бесплатная альтэрнатыва рэпетытарству

Бесплатная альтэрнатыва рэпетытарству

Бесплатная альтэрнатыва рэпетытарству

Бесплатная альтэрнатыва рэпетытарству

Бесплатная альтэрнатыва рэпетытарству

Фота Сяргея Нікалаева.

Парады псіхолага бацькам:

Задумайцеся, наколькі вашы патрабаванні і чаканні суадносяцца з магчымасцямі дзіцяці. Не арыентуйце яго толькі на поспехі ў школе. Лепш дапамажыце вылучыць тэмы прадметы, па якіх ён здольны атрымаць высокія адзнакі.

Калі ў дзіцяці не ладзіцца з вучобай, паспрабуйце ўстрымацца ад папрокаў і не драматызуйце школьныя няўдачы. Супакойце яго і растлумачце, што вы будзеце любіць яго незалежна ад адзнак, якія ён атрымлівае. Падтрымлівайце дзіця і ўсяляйце ўпэўненасць у тым, што ў наступны раз у яго ўсё атрымаецца.

Не варта занадта захапляцца найвышэйшымі баламі і засмучацца ад нізкіх. Не забывайцеся, што дзіця ў першую чаргу ідзе ў школу па веда, а не па адзнакі!

Класныя навіны

Бесплатная альтэрнатыва рэпетытарству

«Школы юных» адкрываюць новы адукацыйны сезон у Беларускай дзяржаўнай універсітэце.

У гэтым годзе да вялікай універсітэцкай сям'і «Школ юных» далучыліся «Школа юнага хіміка» і «Школа будучага лагіста-міжнародніка». Слухачамі «Школ юнага хіміка» могуць стаць вучні 7—11 класаў агульнаадукацыйных школ, ліцэяў і гімназій. У «Школу будучага лагіста-міжнародніка», якая дзейнічае на факультэце міжнародных адносін, запрашаюць вучняў 10—11 класаў. Галоўная яе задача заключаецца ў прафесійнай арыентацыі абітурыентаў, якія плануюць кар'еру ў сферы міжнароднай лагістыкі. Таксама на ФМА адзінаццацікласнікі могуць прайсці навучанне ў «Школе будучага мятніка».

Нагадаем, што ў вядучай ВНУ краіны працуюць школы юных біёлагаў (для вучняў 9—11 класаў), географіў, геалагаў і краязнаўцаў (для вучняў 7—11 класаў), вочна-завочная фізіка-матэматычная школа пры фізічным факультэце (для вучняў выпускных класаў), «Школа юнага матэматыка» пры механіка-матэматычным факультэце (для вучняў 5—11 класаў), «Школа юных матэматыкаў і інфарматыкаў» у «ЮНІЦэнтр-XXI» і вочна-завочная школа па матэматыцы і інфарматыцы для вучняў 5—11 класаў пры факультэце прыкладнай матэматыкі і інфарматыкі.

Вучняў 6—11 класаў запрашае «Школа юных гісторыкаў» пры гістарычным факультэце, а вучняў 9—11 класаў — «Школа юнага філосафа» на факультэце філасофіі і сацыяльных навук.

«Школа радыёфізіка» пры факультэце радыёфізікі і камп'ютарных тэхналогій і «Школа маладога журналіста» пры Інстытуце журналістыкі разлічаны на адзінаццацікласнікаў.

Для таго каб ахапіць школьнікаў з усіх рэгіёнаў краіны, БДУ таксама актыўна пашырае сваю адукацыйную прысутнасць у сетцы інтэрнэт. У ВНУ працуюць дыстанцыйныя курсы для старшакласнікаў па паглыбленым вывучэнні гісторыі і матэматыкі.

Навучанне ва ўсіх «Школах юных» — бясплатнае.

Надзея НІКАЛАЕВА.
nikalaeva@vziazda.by